Valtiovarainministeriö

Kekäläinen Antti
Järvenpää Soila

Neuvostoraportti

17.1.2024

EU/8/2024-VM-11

ECOFIN-neuvoston 16.1.2024 ja Euroryhmän 15.1.2024 kokoukset, Bryssel: Yhteenvetoraportti

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 16.1.2024 ja Euroryhmä 15.1.2024

Puheenjohtajamaa Belgia esitteli pj-kautensa painopisteitä. Belgian tavoitteena on neuvotella pj-kauden alkupuoliskolla valmiiksi mahdollisimman monta ehdotusta. Painopisteenä on muun muassa sovun löytäminen Ukraina-tukivälineestä. Lisäksi Belgian pj-kaudella käydään strategisia keskusteluja.

Neuvostossa hyväksyttiin päätelmäehdotukset vuoden 2024 varoitusmekanismia koskevasta raportista ja vuotuisesta kestävän kasvun selvityksestä 2024 sekä suositus euroalueen talouspolitiikasta.

Neuvosto sai tilannekatsauksen Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutuksista. Jäsenmaiden puheenvuoroissa, Suomi mukaan lukien, painotettiin ratkaisun löytämistä Ukrainan rahoittamiseen ja edistymistä Venäjän jäädytettyjen varojen tuottojen/voittojen hyödyntämisen suhteen.

Neuvosto antoi talous- ja rahoituskomitealle mandaatin valmistella EU:n yhteiset linjaukset helmikuun G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien kokoukseen.

Lisäksi puheenjohtaja antoi tilannekatsauksen vireillä olevista rahoituspalvelualan lainsäädäntöhankkeista.

Ecofin-aamiaisella kuultiin euroryhmän puheenjohtajan suullinen tiedonanto edellisen päivän euroryhmän kokouksesta ja komissio kertoi talouden tilanteesta.

Euroryhmässä käytiin keskustelu IMF:n IV artiklan mukaisen välitarkastelun tuloksista euroalueella. Samalla kuultiin toimielinten arvioita makrotalouden kehityksestä ja näkymistä. Talouden aktiivisuus on vaimeaa, mikä näkyy myös viimeaikaisissa ennusteissa. Euroryhmässä hyväksyttiin myös osana komission syyspakettia julkaistut suositusluonnokset euroalueen talouspolitiikaksi vuosina 2024 ja 2025.

Lisäksi euroryhmässä käytiin keskustelu energian hinnan vaikutuksista euroalueen maiden kilpailukykyyn. Keskustelu keskittyi energiamarkkinoiden tulevaan kehitykseen kaikkialla maailmassa ja Euroopassa perustuen komission laatimaan taustaan. Lopuksi euroryhmässä keskusteltiin euroryhmän työohjelmasta vuoden 2024 ensimmäiselle puoliskolle.

Tilannekatsaus vireillä oleviin rahoituspalvelualan lainsäädäntöhankkeisiin

Puheenjohtajan tavoitteena on saattaa ensin toimielinten välisessä kolmikantaneuvottelussa (trilogit) olevat ehdotukset päätökseen ja tämän jälkeen jatketaan neuvotteluita muista asioista. Komissio kehotti neuvostoa löytämään joustoja, jotta mahdollisimman moni ehdotus saadaan valmiiksi ennen Euroopan parlamentin vaaleja.

Belgian puheenjohtajuuskauden ohjelman esittely

Puheenjohtajamaa Belgia esitteli pj-kautensa yleiset painopisteet, joita ovat oikeusvaltioperiaate, kilpailukyky, reilu vihreä siirtymä, sosiaalinen ja terveysagenda, ihmisten ja rajojen turvaaminen, sekä globaali Eurooppa. Belgian tavoitteena on neuvotella pj-kauden alkupuoliskolla valmiiksi mahdollisimman monta ehdotusta. Tämän lisäksi käydään strategisia keskusteluja, esimerkiksi helmikuun epävirallisessa ECOFIN-kokouksessa Ghentissä keskustellaan kilpailukyvystä, Euroopan investointipankin roolista sekä kansalaisten talouslukutaidosta. Lainsäädäntöasioissa painopisteenä ovat finanssipoliittisten sääntöjen uudistamista koskevat trilogi-neuvottelut, pankkiunionin edistäminen ja pääoma-markkinaunionin syventäminen. Muita painopisteitä ovat esimerkiksi sovun aikaan saaminen Ukraina-tukivälineen ja monivuotisen rahoituskehyksen välitarkastelun osalta sekä digiajan arvonlisäverotusta koskevan ehdotuksen ja tulliuudistuksen edistäminen. Komissio korosti, että päätösten löytäminen Ukrainan tukemiseksi on keskeisessä osassa.

Eurooppalainen ohjausjakso 2024

Asiakohdassa hyväksyttiin talous- ja rahoituskomiteassa (EFC) valmistellut päätelmäehdotukset vuoden 2024 varoitusmekanismia koskevasta raportista ja vuotuisesta kestävän kasvun selvityksestä 2024 sekä suositus euroalueen talouspolitiikasta. Suositukset lähetetään maaliskuun Eurooppa-neuvostoon hyväksyttäviksi.

Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset

Puheenjohtaja kertoi Belgian keskittyvän kestävän ratkaisun löytämiselle Ukrainan rahoittamiseksi ja toivoo, että tähän päästään viimeistään helmikuun Eurooppa-neuvostoon mennessä. Belgia edistää myös jäädytettyjen varojen voittojen hyödyntämisehdotusta.

Komissio antoi päivityksen Ukrainan taloudellisesta tilanteesta. Erityisesti ensimmäisen vuosineljänneksen 2024 osalta tilanne on vaikea, jollei päätöksiä rahoittamisesta saada tehtyä pikaisesti. Komissio muistutti myös, että jäsenvaltiot ovat sitoutuneet kattamaan Ukrainan lainojen korot, mutta allekirjoitetut sitoumukset puuttuvat vielä osalta maista. Jäädytettyjen varojen voittoihin liittyen komissiolta voidaan odottaa ehdotusta varojen kohdentamisesta EU:n budjetin kautta Ukrainan tukemiseen. G7:n yhteydessä ollaan aloitettu keskustelut varsinaisten jäädytettyjen varojen mahdollisesta käyttämisestä. Komissio painotti myös jo päätettyjen pakotteiden kiertämisen estämisen tärkeyttä.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa, Suomi mukaan lukien, painotettiin ratkaisun löytämistä Ukrainan rahoittamiseen ja edistymistä Venäjän jäädytettyjen varojen tuottojen/ voittojen hyödyntämisen suhteen. Unkari piti tärkeänä, että Ukrainan tukivälineestä tulee vuosittainen yksimielinen päätös tuen jatkamisesta. Puheenvuoroissa korostettiin myös pakotteiden kiertämisen estämistä.

G20-maiden valtiovarainministerien ja keskuspankkien pääjohtajien 26.-29.2.2024 kokous

Puheenjohtajan ehdotuksen mukaisesti neuvosto antoi talous- ja rahoituskomitealle mandaatin valmistella EU:n yhteiset linjaukset helmikuun G20-kokoukseen.

Suomen edustajat

Suurlähettiläs Markku Keinänen ja virkamiesvaltuuskunta

Euroryhmä 15.1.2024

1. IMF:n Artiklan IV mukainen euroalueen välitarkastelu

Ensimmäisessä asiakohdassa euroryhmässä keskusteltiin IMF:n IV artiklan mukaisen välitarkastelun tuloksista euroalueella. IMF:n arvioinnin odotetaan valmistuvan kesäkuuhun 2024 mennessä. Samalla kuultiin toimielinten arvioista viimeisimmästä makrotalouden kehityksestä ja näkymistä. Talouden aktiivisuus on vaimeaa parin viime vuoden monien shokkien jälkeen ja se näkyy selvästi viimeaikaisissa ennusteissa. Työmarkkinat ovat kuitenkin edelleen vahvat ja työttömyys on ennätyksellisen alhainen. Inflaation hidastuminen on hyvässä vauhdissa, ja talouden ilmapiiriä kuvaava indikaattori parani viime kuussa. Vaikka teollisuustuotanto ja ostopäällikköindeksien luvut ovat hajanaisia, kokonaisuuskuva ei kuitenkaan ole täysin synkkä.

2. Euroalueen suositukset vuodelle 2024

Euroryhmässä sovittiin euroalueen talouspolitiikan suosituksista vuodelle 2024 ennen niiden hyväksymistä neuvostossa. Suositus euroalueen talouspolitiikkaa koskevista suosituksista vuodelle 2024 julkaistiin osana 21.11.2023 julkistettua komission syyspakettia. Suositukset koskevat viittä ensisijaista politiikka-alaa: (1) finanssipolitiikan koordinointi, (2) julkisten investointien korkean tason ylläpitäminen, (3) ostovoiman menetyksiä lieventävän palkkakehityksen tukeminen, ottaen huomioon samalla riskit inflaatiolle ja kilpailukyvylle, (4) yhtenäismarkkinoiden vahvistaminen, (5) ja makrovakauden ylläpitäminen.

3. Euroalueen kilpailukyky: ulkoisten sektorien kehitys, mukaan lukien korkeat energiahinnat

Euroryhmä keskusteli myös energian hinnan vaikutuksista euroalueen kilpailukykyyn komission valmisteleman muistion pohjalta. Keskustelua alustivat Christian Zinglersen EU:n energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastosta ja Bruegelin johtaja Jeromin Zettelmeyer, jotka molemmat kertoivat näkemyksensä energiamarkkinoiden tulevasta kehityksestä kaikkialla maailmassa ja Euroopassa perustuen komission laatimaan taustaan, jonka mukaan energian hinnat ovat korkealla vielä jonkin aikaa. Keskustelua käytiin tämän seurauksista kilpailukyvyn kannalta ja tarpeista talouspolitiikalle, mutta myös toimille muilla EU:n politiikka-aloilla. Keskustelussa nousi esille tarve vähentää altistumista energia-alan maailmanlaajuisille hintavaihteluille. Tätä tavoitetta voidaan edistää paremmalla koordinaatiolla ja integraatiolla. Keskustelussa nousi esille tärkeimpiä toimia, joilla tämä voidaan saavuttaa. Näitä ovat esimerkiksi energialähteiden monipuolistaminen, uusiutuvan energian tuotannon ottaminen käyttöön, edistyminen hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä ja työ Euroopan sähkömarkkinoiden yhteenliitäntöjen (interconnections) parissa.

4. Euroryhmän työohjelma I/2024

Euroryhmässä keskusteltiin myös euroryhmän työohjelmasta vuoden 2024 ensimmäiselle puoliskolle. Työohjelma sisältää keskittymisen neljään erityiseen painopisteeseen (4 C:tä): koordinointiin, pääomamarkkinoihin, kilpailukykyyn ja yhteisen valuutan tulevaan kehitykseen.

5. Muut asiat

Muissa asioissa Italian ministeri Giorgetti kertoi EVM-sopimuksen ratifiointia koskevasta joulukuisesta äänestyksestä Italian parlamentissa, joka päättyi negatiiviseen lopputulokseen.

Suomen edustajat
Alivaltiosihteeri Leena Mörttinen (VM), finanssineuvos Marketta Henriksson (VM)